

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Elli ikinci İçtima

18.7.1337 Pazartesi

Münderecat

	Sayfa		Sayfa
1. — Zaptı sabık hulâsası	310:311	3. — Aydın Mebusu Mazhar Beyin,	
2. — Azayı Kiram muamelâtı	312	Tahtı işgalde bulunan memalikten hıyeret	
1. — İçel Mebusu Sâmi Beyin cepheye		eden Müslümanların emvali metrükeden	
azimetine müsaade edilmesine dair takriri	312	meccanen istifade ettirilmesi hakkında	
3. — Teklifler	311	kanun teklifi ve Lâyiha Encümeni maz-	
1. — Kozan Mebusu Dr. Fikret Beyin,		batası (2/328)	311
Dördüncü Fırka kumandanı iken şehit		4. — Gazianteb Mebusu Yasin Beyin,	
düşen Nâzım Beyin ailesine hidematı vata-		Rumkale kazası isminin tebdiline dair	
niye tertibinden maaş tahsisine dair ka-		kanun teklifi ve Lâyiha Encümeni mazba-	
nun teklifi (2/342)	311	tası (2/325)	311
4. — Mazbatalar	311	5. — Maraş Mebusu Arslan Bey ve	
1. — Karesi Mebusu Vehbi Beyle rüfe-		rüfekasının, Maraş İdadisi Ulûmu Riya-	
kasının, Medaris ve mekâtıp ve müesse-		ziye Muallimi sabıkı Hayrullah Efendinin	
sata kayıt ve kabul olunacak talebenin		eytam ve eramiline maaş tahsisine dair	
evsaf ve derecelerini bildiren kanun tek-		kanun teklifi ve Lâyiha Encümeni mazba-	
lifi ve Lâyiha Encümeni mazbatası		tası (2/326)	311:312
(2/324)	311	5. — İkinci defa reye konan kanun lâ-	
2. — Gazianteb Mebusu Abdurrahman		iyihası	312
Lâmi Efendinin, Hizmeti maksure ile ta-		1. — Muafiyeti Askeriye Vergisi hak-	
limgâha davet olunan mücaz talebei ulû-		kında kanun lâiyihası	312
mun alay ve tabur imametlerine tâyinleri-		6. — İntihaplar	312
ne dair kanun teklifi ve Lâyiha Encüme-		1. — Memurin Muhakemat Encümeni	
ni mazbatası (2/327)	311	ve heyeti intihabı	313

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 2,30 sonra

REİS — İkinci Reisvekili Faik Beyefendi

KÂTİP : Mahmud Said Bey (Mus)

REİS — Efendim, ekseriyetimiz hâsıl oldu, Meclisi küşat ediyorum.

Zaptı sabık okunacak. (Zaptı sabık okundu)

1. — ZAPTI SABIK HULÂSASI

Birinci celse

Adnan Beyefendinin tahtı riyasetlerinde bilinikâat zaptı sabık hulâsası kıraat ve aynen kabul olundu. Bolu Mebusu Şükrü Beyin İdaresi Umumiye Vilâyat Kanununun 67 nci maddesinin tadili hakkındaki teklifi kanunisi, Lâyiha Encümenine, hıyaneti vataniye ile mahkûm Halil ile Apustol hakkında Adliye Vekâletinden mevрут evrakı hükmiye Adliye Encümenine havale olundu. Yusuf İzzet Paşa ile rüfekâsının cephe hizmet etmek üzere azimetlerine müsaade olunmasına dair takrirleri okunarak tensib edildi. Nüfus vukuatının cezai nakdiden affı hakkındaki lâyihai kanuniyenin ikinci müzakeresi iera edilerek maddeler aynen ve heyeti umumiyesi (4) ret ve (5) müstenkife karşı (169) rey ile kabul edildi. Hudut Sıhhiye Resminin tezyidi hakkındaki lâyihai kanuniye dahi müstacelen müzakere edilerek beşinci maddesi tadilen diğer mevaddı aynen ve heyeti umumiyesi (8) ret ve (2) müstenkife karşı (174) reyle kabul olunup teneffüs için celse tatil edildi.

İkinci celse

Adnan Beyefendinin tahtı riyasetlerinde bilinikâat Şûrayı Devletin memurin muhakematına mütaallik vezaifini ifa edecek olan heyetin intihabına karar verilerek âra istihsal olundu. Sahneli harb olan mahallerde aşarın tarzi cibayetine dair olan lâyihai kanuniye müzakere edilip birinci ve ikinci maddeleri tadilen, üçüncü maddesi aynen ve heyeti umumiyesi ekseriyetle kabul olundu. Bu sırada Karahisar Mebusu Nebil Efendi, intizamı müzakereyi ihlâl ettiğinden ih-

tar cezasına mâruz kaldı. Bilâhara Bedeli nakdi Kanununun müstaceliyetle müzakeresine geçilerek ikinci maddesi tashihan ve diğer mevaddı aynen kabul ve heyeti umumiyesi tâyini esamî ile reye vaz'olundu. Muharebei ahirede şehid olan Kaymakam Nâzım Beyin cenaze merasimine iştirake ve rütbesinin miralaylığa terfiine karar verilerek Pazartesi günü İctima edilmek üzere saat 3,5 da celseye nihayet verildi.

İkinci Reisvekili

Kâtip

Faik

Mahmud Said

Kâtip

Haydar

NEBİL Ef. (Karahisar Sahib) — Şimdiki okunan zabıta gûya müzakereyi ihlâl ettiğim tarzında üç ihtarla teziye olunduğum yazılıyor. Halbuki bir hak talebettim. O hak da Mecliste nisabı müzakere mevut değildi, bir kanun reye vaz'olunuyordu. Ekseriyet yoktur, demiştim. Gerçi Meclisin Nizamnamei Dahilisinde Meclis ekseriyetle açılır, bilâhara ekseriyet olmasa bile müzakereye devam edebilir. Yalnız her hangi bir meselenin reye vaz'ında her halde nisabı müzakerenin vücudu şarttır, deniyor. Bu hakkını talebettiğimden dolayı gûya bir ihtar da razı olmayarak Makamı Riyaset üç ihtar veriyor. Katiyen bu ihtarın reddi taraftarı değilim. Yalnız eğer hak talebinden dolayı ceza görmek lâzımgelirse maaliftihar bunu kabul ettim ve ediyorum. Bendeniz bunu bir iftihar madalyası olarak taşıyacağım.

REİS — Efendim, Nebil Efendi refikimizin mütalâası zapta geçmişdir. Rüfekâdan başka mütalâa var mı? Zabıt hakkında söz istiyen var mı, efendim?

HASAN BASRİ B. (Karesi) — Reis Beyefendi, ihtar cezasının ref'ini talebediyorum.

REİS — Cezanın ref'ini talebetmek sahibine aittir.

YUSUF B. (Denizli) — Doğrudan doğruya Makamı Riyasete aittir.

REİS — Şu halde efendim, ihtar cezasının ref'ini kabul edenler, lûtfen el kaldırsın. Ref'i kabul edilmiştir. O halde efendim, zaptı sabık kabul edildi.

4. — MAZBATALAR

1. — *Karesi Mebusu Vehbi Beyle rüfekasının, medaris, mekâtip ve müessesata kayıt ve kabul olunacak talebenin evsaf ve derecelerini bildiren kanun teklifi ve Lâyiha Encümeni mazbatası (2/324)*

REİS — Efendim, evrakı vâride meyanında Karesi Mebusu Vehbi Beyle rüfekasının şüheda çocukları hakkındaki tahririnin şayanı müzakere olduğuna dair Lâyiha Encümeni mazbatası var. Maarif, Dahiliye encümenlerine havale ediyoruz. (Muvafık sadaları)

2. — *Gazianteb Mebusu Abdurrahman Lâmi Efendinin, -hizmeti maksure ile talimgâha davet olunan mücaz talebi ulûmun alay ve tabur imametlerine tâyinlerine dair kanun teklifi ve Lâyiha Encümeni mazbatası (2/327)*

REİS — Abdurrahman Lâmi efendinin, mücaz talebi ulûmun tabur imamlıklarında istihdamları hakkındaki teklifinin şayanı müzakere olduğuna dair Lâyiha Encümeni mazbatası var, Şeriye ve Müdafaai Milliye encümenlerine havale ediyoruz.

3. — *Aydın Mebusu Mazhar Beyin, Tahtı işgalde bulunan memalikten hicret eden Müslümanların emvali metrukeden meccanen istifade ettirilmesinde kanun teklifi ve Lâyiha Encümeni mazbatası (2/328)*

REİS — Aydın Mebusu Mazhar Beyin, muhacirinin emlâki mterukeden istifade etmeleri hakkındaki teklifinin şayanı müzakere olduğuna dair Lâyiha Encümeni mazbatası var, Dahiliye, Kavanini Maliye ve Muvazenei Maliye encümenlerine havale ediyoruz.

4. — *Gazianteb Mebusu Yasin Beyin, Rumkale isminin tebdiline dair kanun teklifi ve Lâyiha Encümeni mazbatası (2/325).*

REİS — Yasin Beyin, Rumkale isminin (Hal-feti) ye tebdiline dair olan teklifinin şayanı müzakere olduğuna dair Lâyiha Encümeni mazba-

tası var. Onu da Dahiliye Encümenine havale ediyoruz.

3. — TEKLİFLER

1. — *Kozan Mebusu Doktor Fikret Beyin, Dördüncü Fıkra Kumandanı iken şehit düşen Nâzım Beyin validesine hidematı vataniye tertibinden maaş tahsisine dair kanun teklifi (2/342)*

REİS — Kozan Mebusu Fikret Beyin, Miralay merhum Nâzım Beyin validesine hidematı vataniye tertibinden maaş tahsisine dair teklifi kanunisi var. Lâyiha Encümenine veriyoruz.

5. — *Maraş Mebusu Arslan Bey ve rüfekasının, Maraş İdadisi Ulûmu Riyaziye Muallimi sabıkı Hayrullah Efendinin eytam ve eramilinc maaş tahsisine dair kanun teklifi ve Lâyiha Encümeni mazbatası (2/326)*

REİS — Maraş Mebusu Arslan Beyle rüfekasının, Maraş İdadisi Riyaziye Muallimi Hayrullah Efendi ailesine hidematı vataniye tertibinden maaş tahsisi hakkındaki teklifinin reddine dair Lâyiha Encümeni mazbatası var. Okunacak.

Lâyiha Encümeni mazbatası

1335 senesinde Maraş'ta Fransızlar tarafından şehid edilen Maraş Mektebi İdadisi Ulûmu Riyaziye Muallimi Hayrullah Efendi ailesine hidematı vataniyeden maaş tahsisi lüzumuna dair Mebus Arslan Beyin Encümenimize muhavel teklifi kanunisi mütalâa ve tetkik olundu. Mütveffanın mualliminden olması ve ailesinin Tekâüt Kanunu mucibince eytam ve eramil ma- aşından istifadeleri lüzumunun derkâr bulması hasebiyle evvele mirde bu suretle tahsisi maaşa imkân varken hidematı vataniyeden maaş itası cihetine gidilmek muvafık olamayacağı Meclisi Âlinin kararı ahiri iktizasından olmakla Encümenimizce şayanı müzakere görülemiyen teklifi mezkûrun reddiyle Heyeti Celileyeye takdimi tezekkür kılındı.

Lâyiha Encümeni Reisi namına

Antalya

Rasih

Mazbata Muharriri

Yozgad

Süleyman Sırrı

Âza

İsparta

Hacı Tahir

Âza

Kütahya

Cemil

Kâtip

Ertuğrul

Necib

Âza

Muş

Mahmud Said

HASİB B. (Maras) — Efendim, mazbata hakkında söyleyeceğim.

REİS — Müsaade buyurun, ruznamei âtiye ithal edelim.

FUAD B. (Çorum) — Reis Bey vakaa ruznamei âtiye alalım, buyurdunuz. Fakat bugün müzakere edilecek mesele vardır ki, o da sahibi teklifin, teklifi; şayanı müzakere midir, değil midir, diye Lâyiha Encümeni mazbatasına Heyeti Celilenin hakem olması meselesidir. Esas mesele müzakere edilecek değildir. Onun için ruznamei âtiye tehirine mahal yoktur.

HASİB B. (Maras) — Efendiler, Hayrullah Efendi merhum Maras'ın içindeki vukuatta şehidolmamıştır, Fransızların Maras'ı işgal ve Adana'da yaptıkları mezalim üzerine merhum genç yaşında (20 - 25) yaşında silâhını aldı. Kendine uydurduğu beş on arkadaşıyla dağa çekildi, Fransızların Adana'dan Maşar'a getirdikleri cepane ve kuvvetleri vurmak için onlarla ayrıca uğraştı. Neticede şehidoldu. Üç çocuğu ile bir ailesi şimdiye kadar Maras Müdafaa-i Hukuk Cemiyetinin muavenet ve müzaheretini ile besleniyor. Hizmeti Devlete dühul tarihine bakılırsa ailesine maaş tahsisine imkân yok. Ailesi perişan, kendisi bir hoca iken bu suretle terki hayat etti. O meydana Adana'dan gelen kuvvetleri pek çok hırpaladı ve kırdı. Bundan dolayı Meclisi Âlinin merhametini rica ederiz. Çok fedakâr bir arkadaşımız idi, çok hizmet etti. Fedakârane hayatını millet uğrunda feda etti. Binaenaleyh hayatı memuriyetinin kısıbı dolayısıyla ailesine resmen maaş tahsisine imkân yoktur. Her halde Meclisi Âlinin merhametine sığınıyoruz.

REİS — Efendim, Lâyiha Encümeninin mazbatasını reye koyacağım, şayet müzakere açmak lâzımgeliyorsa ruznamei âtiye koyacağım. Çünkü bugün müzakere edeceğimiz mesail pek çoktur.

YASİN B. (Gazianteb) — Reis Bey, söz istiyorum.

REİS — Efendim, müsaade buyurun. Mazbatayı reye koyuyorum, eğer müzakere açılması kabul ediliyorsa...

ADLIYE VEKİLİ REFİK ŞEVKET B. (Saruhan) — — Müzakere edilemez, encümenine gider, bu Lâyiha Encümeninin mazbatasıdır. Şimdi aidolduğu encümenine gider.

MAZHAR MÜFİD B. (Hakkâri) — Reis Bey Lâyiha Encümeninin bu mazbatası reddi muta-

zamınıdır. Şayet Heyeti Celile bunun müzakeresini kabul ederse o zaman aidolduğu encümenine gider. Binaenaleyh şimdi mazbatayı reye koyunuz.

VEHİBİ B. (Karesi) — Müsaade buyurun Reis Bey, Lâyiha Encümeni mazbatasında encümen noktai nazarını söylüyor. Bunun aleyhinde söyleyecekler de söylesinler, ondan sonra reye konsun.

REİS — Efendim, Lâyiha Encümeninin mazbatası - ki, reddi mutazammındır - kabul edenler lütfen el kaldırsın... (Ret sadaları) Mazbata reddedilmiştir. Binaenaleyh teklif Muvazene-i Maliye Encümenine gidiyor.

MUSTAFA KEMAL B. (Ertuğrul) — Evvelâ Kavanini Maliyeye gitsin, efendim.

2. — AZAYI KİRAM MUAMELÂTI

1. — *İçel Mebusu Sâmî Beyin, cepheye azimetine müsaade edilmesine dair tavrı.*

REİS — Efendim, müsaade buyurun, İçel Mebusu Sami Beyin bir tavrı var.

Riyaseti Celileye

Cepheye azimet edecek rüfekayı kiram meyânında bulunmaktığına müsaade edilmesini arz ve rica ederim

18 . VII . 1337

İçel Mebusu
Sâmî

REİS — Efendim, bu tavrı kabul buyuranlar lütfen el kaldırsın. (Kabul sadaları) Kabul edilmiştir.

5. — İKİNCİ DEFA REYE KONAN KANUN LÂYİHASI

1. — *Muafiyeti Askeriye Vergisi hakkında Kanun.*

REİS — Efendim geçen içtimada kalmış bir şeyimiz var. Bedeli Nakdi Kanununun tekrar reye vaz'ı.

MALİYE VEKİLİ HASAN B. (Trabzon) — Reye vaz'edilmiştir, efendim.

REİS — Vakıa o içtimada reye vaz'olunmuştu Fakat reye vaz'ında ekseriyet hâsil olmamıştır. Binaenaleyh Nizamname mucibince tekrar reye koyacağız. (Reyler toplandı.)

6. — İNTİHAPLAR

1. — *Memurin Muhakemat Encümeni ve Heyeti intihabı*

MUSTAFA KEMAL B. (Ertuğrul) — Şûrayı Devlet âza intihabı meselesi vardı, geçen celsede neticesi ne oldu?

VEHBİ B. (Karesi) — Reis Bey, müzakere devam ediyor mu, ne oluyor?

REİS — Efendim Memurin Muhakemat Encümeni için geçen içtimada yapılan intihapta sekiz kişi ihrazı ekseriyet etmiştir. Bir kişi daha intihabolunmak lâzım. Abdullah Azmi Efendi Eskişehir 159, Naci Bey Elâziz 145, Musa Kâzım Efendi Konya 143, Emin Bey Canik 126, Mazhar Müfid Bey Hak-kârî 126, Esad Bey Lâzistan 123, Ahmed Hilmi Bey Kayseri 119, Hakkı Paşa Niğde 123, Edhem Fehmi Bey Menteşe 105 rey almış bulunuyor ki nı sabı ekseriyeti dolmuyor. 109 almak lâzım geliyor. Binaenaleyh bu encümene bir kişi daha intihabolunmak lâzım geliyor.

Sonra, Memurin Muhakemat Heyeti için yapılan intihabatta da, on bir kişi ihrazı ekseriyet etmiştir. Rasim Bey Sivas 125, Mustafa Necati Bey Saruhan 123, Ömer Mümtaz Bey Ankara 120, Muhtar Bey İstanbul 117, Neşet Bey Kângırı 115, İsmail Safa Bey Mersin 115, Şevket Bey Sinob 114, Fuad Bey Çorum 113, Durak Bey Erzurum 112, Mazhar Bey İstanbul 110, Şeref Bey Edirne 110, İbrahim Süreyya Bey Saruhan 108, Halil Bey Ertuğrul 106, Muhiddin Baha Bey Bursa 105, Hâmid Bey Biga 97, bu son dört kişi ihrazı ekse-

riyet edememiştir. Tetkik Heyetine daha dört kişi intihabı lâzım geliyor. Eğer arzu buyurulursa bu intihabı da iera edelim. (Hay hay, sadaları) O halde efendim heyet için dört âza intihabını tek-lif eylerim. Diğerini ondan sonra yapalım.

NECATİ B. (Saruhan) — İkisini birden yapalım. Birisine bir ve diğerine dört tane atalım.

REİS — Pekâlâ efendim. Bir kişi de Memurin Muhakematı Encümenine intihabedilsin.

YASİN B. (Gazianteb) — Müsaade buyurur musunuz? İntihabat hakkında iki kelime söyleyeceğim.

Efendiler bu intihabolunan zevat hakikaten mütehasıstırlar. Yalnız bir gayrimütehasıs yok. Bunların birçoğu memurdur. Bir de memur olmayıp da mağdur olmuş bir mütehasıs intihabetmek lâzım gelir. Yani memurluk yapmamış esasen mağdur olmuş olanlardan da ilâvesi lâzım gelir. Bu suretle nazarı dikkatinizi celbederim.

(Reylerin istimaline başlandı.)

REİS — Efendim reyini vermeyen arkadaşlar varsa esamisi tekrar okunacaktır. Reylerinizi istimal ediniz.

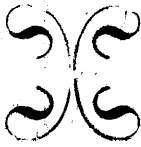
Necib Bey Ertuğrul, Hamdi Bey Tokad, Hakkı Bey Van. Birinci kısım ârayı tasnife memur edilmişlerdir. Halil Bey Ertuğrul, Yusuf Bey Denizli, Neşet Bey Kângırı, ikinci kısım ârayı tasnife memur edilmişlerdir.

Efendim, âra tasnif edilinceye kadar bir çeyrek teneffüs.

(Ekseriyet olmadığından ikinci celse inikat etmemiştir.)

Faint, illegible text in the left column, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text in the right column, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text in the left column, continuing from the top section.

Faint, illegible text in the right column, continuing from the top section.